

Z tygodnia.

Zaprzysiężenie Legionistów-Królewiaków.

O zaprzysiężeniu części Legionistów-Królewiaków, odbytem w Warszawie, w dniu 9. lipca, na podwórzu koszar na Solcu, wydano następujący komunikat:

„W obecności Tymczasowej Rady Stanu i duchowieństwa odbył się uroczysty akt zaprzysiężenia oficerów i żołnierzy, obywateli Królestwa Polskiego, należących do garnizonu warszawskiego i oddziałów, wydelegowanych przez inne garnizony.

Na obszernej podwórzu koszar stanęli oficerowie, za nimi oddziały, mające dokonać wojskowej powinności. Po przeglądzie, dokonanym przez komendanta Legionów polskich, pułk. Zielińskiego, któremu służbowy raport złożył komendant parady, major Zagórski, rozpoczęła się msza św., w czasie której miejsca przed ołtarzem zajęła Tymczasowa Rada Stanu i komendant Legionów polskich, obok stanęło liczne grono oficerów polskich, poddanych austriackich.

Mszę św., przy dźwiękach orkiestry 3 p. p., odprawił superyor Legionów polskich, ks. Panaś, kazanie wygłosił kapelan, ks. Antos, poczem nastąpił akt przysięgi. Po komendzie do przysięgi, szef sztabu Legionów zaznaczył, że na rotę przysięgi, uchwaloną przez plenum Rady Stanu, na rozkaz Rady Stanu i komendanta Legionów polskich — złożyć ma ślubowanie na wierność Ojczyźnie i przyszłemu królowi polskiemu wojsko, by być podstawą i oporą rządu polskiego, poczem donośnym głosem odczytywał słowa rot. Za nim powtarzali je oficerowie i żołnierze.

Po dokonaniu przysięgi, odbyła się defilada przed komendantem Legionów polskich i Radą Stanu, poczem oddziały odmaszerowały do koszar.

Do powyższego komunikatu dodać należy, iż zapowiedziana poprzednio uroczystość zaprzysiężenia na stokach cytadeli — z różnych powodów odbyć się nie mogła. Akt cały ograniczono do czysto wojskowych rozmiarów i zaprzysiężenia dokonano na podwórzu koszar na Solcu.

Ludność chrześcijańska Warszawy wymiera.

Wielkie zainteresowanie na zjeździe higienistów, który niedawno obradował w Warszawie, wywołał referat dra Kazimierza Baci, pod tytułem: „Ruch urodzeń i śmierci w parafiach warszawskich w latach 1913—1916“. Autor, chcąc się przekonać, jaki wpływ wywarła tocząca się wojna na ruch urodzeń i śmierci w Warszawie, zbierał dane według ksiąg parafialnych wyznań chrześcijańskich (raptularzy) i według danych wydziału statystycznego przy gminie żydowskiej.

Liczba urodzeń wśród ludności chrześcijańskiej do 1. sierpnia 1915 roku nie tylko nie zmniejszyła się, lecz wzrastała stale, choć bardzo nieznacznie. Dopiero od sierpnia 1915 roku zaczyna się spadek liczby urodzeń. Porównanie liczby urodzeń i zgonów daje następujące liczby: Jeżeli wziąć dane ze wszystkich parafii chrześcijańskich, to okaże się, że w roku 1913 na 100 urodzeń wypadło 73 5 śmierci, w roku 1914 na 100 urodzeń wypadło 71 7, w roku 1915 na 100 urodzeń wypadło 133 07, w roku 1916 na 100 urodzeń wypadło 172 16 śmierci. Takie przebiegające pogorszenie się stosunku urodzeń do śmierci i ustanie przyrostu naturalnego zależało i od wzrostu śmiertelności i od spadku liczby urodzeń. Liczba śmierci wzrosła niepomniernie w roku 1915, liczba urodzeń zaczyna się zmniejszać gwałtownie, poczynając od drugiej połowy 1915 roku, a w drugiej połowie 1916 roku wynosi mniej niż 1/3 liczby przed wojennej. W wyniku ostatecznym powiedzieć należy, że w ostatnich dwóch latach wojny ludność chrześcijańska Warszawy wymiera.

Porównanie liczby urodzeń wśród żydów warszawskich z liczbą śmierci, daje obraz statystyczny, który jest korzystniejszy w ostatecznym wyniku dla żydów, niż dla chrześcijan. Okazuje się, że w roku 1913 na 100 urodzeń wypadło 73 9 zgonów u żydów, w 1914 roku na 100 urodzeń wypadło 92 86 zgonów u żydów, w 1915 roku na 100 urodzeń wypadło 182 72 zgonów u żydów, w pierwszej części 1916 roku na 100 urodzeń wypadło 99 9 zgonów u żydów (172 16 u chrześcijan), w drugiej części 1916 roku na 100 urodzeń wypadło 71 46 u żydów (191 48 u chrześcijan). Porównanie liczby urodzeń chrześcijan i żydów daje wynik następujący:

w roku 1913 na 100 urodzeń chrześcijan wypadło 37 urodzeń żydów, w jednej części 1916 roku na 100 urodzeń chrześcijan wypadło 82 urodzeń żydów, w drugiej części 1916 roku na 100 urodzeń chrześcijan wypadło 135 urodzeń żydów. Wysoka liczba śmierci i kolosalny spadek urodzeń dotyczą ludności chrześcijańskiej, która pod koniec wojny w Warszawie wymiera, podczas, gdy ludność żydowska, mimo wysoką liczbę śmierci, daje jednak naturalny przyrost.

Ameryka ku czci Kościuszki.

Pisma angielskie podają życiorys Tadeusza Kościuszki i zapowiadają na październik wielkie manifestacje i obchody patriotyczne, jakie będą miały miejsce w kilku wielkich miastach amerykańskich. W obchodach i manifestacjach będą brali udział nie tylko Polacy, lecz i wszyscy inni obywatele amerykańscy, wszelkich narodowości. Pamięć Kościuszki uczczona będzie przez wystawienie kilku pomników w różnych miastach amerykańskich. W senacie przemówi Wilson osobiście i uczci pamięć naszego bohatera. Koło zorganizowania festynów polskich krząta się również Ignacy Paderewski.

Odnalezienie tajnego archiwum ochrony rosyjskiej.

Niedawno temu obiegła prasę polską w Rosji wiadomość o odnalezieniu w Smoleńsku cennych materiałów historycznych. „Echo Polskie“ zamieszcza w sprawie tej następujące sensacyjne rewelacje:

„Zamieszkały w Smoleńsku p. Józef Raciborski, autor monografii o Kaliszu, oraz licznych prac historycznych, w roku 1916. zwrócił uwagę na zawartość starożytnych baszt smoleńskich z XVI. wieku, wypełnionych starymi papierami. Zawiadomiony o tem wydział opieki nad zabytkami w Moskwie wydelegował do Smoleńska p. Wacława Lednickiego, który zaprosił p. Raciborskiego do współpracownictwa z wydziałem moskiewskim w charakterze delegata na gubernię smoleńską, z uwzględnieniem przede wszystkim niezbadanych przez nikogo archiwów, złożonych w basztach, dostęp zaś do nich ułatwiony został p. Raciborskiemu na skutek piśmiennego polecenia do miejscowych osób, wysłanego przez Lednickiego, naówczas prezesa Komitetu polskiego w Moskwie i Macieja ks. Radziwiłła.

Zmudna i wielce trudna praca ta, podjęta bez żadnych pieniężnych subwencji, uwieńczoną została bardzo pomyślnymi wynikami, mianowicie wykryciem pod jedną z baszt obszernej piwnicy podziemnej, z wyjściem bardzo umiejętnie zamaskowanym, zawierającej nadzwyczaj ważne archiwa żandarmery i ochrony, ewakuowane z gubernii piotrkowskiej i kaliskiej, obejmujące obfite i bardzo cenne materiały, dotyczące Konina, Kalisza, Sieradza, Łodzi, Zduńskiej Woli, Pabianic, Częstochowy, Piotrkowa, Zagłębia Dąbrowskiego, Krakowa, Lwowa, Tarnowa i wielu innych miast i organizacji politycznych, działających na terenie Królestwa Polskiego i Galicji do roku 1915 włącznie.“

Uniwersał ukraiński.

„Gazeta Polska, (Moskwa) z 28. czerwca donosi:

„Centralna Rada ukraińska w Kijowie z prof. Hruszewskim na czele ogłosiła do narodu ukraińskiego manifest, nazywając go, wedle dawnych polsko-ruskich zwyczajów, uniwersałem:

„Narodzie ukraiński! Narodzie włościan, robotników i ludu pracującego!

Z woli twej stanęliśmy, Rada Centralna, na straży praw i swobód ziemi ukraińskiej. Najlepsi synowie twoi, wybrani po wsiach, fabrykach, koszarach żołnierskich, po wszystkich „hromadach“, wybrali nas, Ukraińską Radę Centralną i nakazali nam bronić prawa i swobody.

Narodzie, wybrani twoi głoszą: Niech Ukraina będzie swobodną, nie zrywając z państwem rosyjskim. Niech naród ukraiński na ziemi swej ma prawo sam się rządzić.“

Po takim wstępie uniwersał powtarza raz jeszcze żądania Ukraińców, dające się streścić w czterech punktach: 1) by Rząd Tymczasowy wydał akt, stwierdzający, że nie sprzeciwia się autonomii Ukrainy, 2) by przy Rządzie Tymczasowym utworzono stanowisko komisarza do spraw ukraińskich, 3) by władzę na Ukrainie piastował wybrany przez Ukrainę, a zatwierdzony przez Rząd komisarz, 4) by

część podatków, ściąganych z Ukrainy, była przekazywana Radzie Centralnej na bezpośrednie potrzeby Ukrainy.

Wszystkie te żądania zostały odrzucone przez Rząd Tymczasowy.

„Teraz, narodzie ukraiński, zmusili nas do stwarzania samym sobie naszego losu. Nie możemy pozwolić, by ojczyzna nasza upadła i rozprzegła się. Jeżeli Rząd Tymczasowy nie chce podjąć się wielkiej pracy razem z nami, musimy ją wziąć na siebie.

My, Centralna Rada Ukraińska, wydajemy niniejszy uniwersał do całego narodu i obwieszczamy, że odtąd sami tworzyć będziemy nasze życie. Dlatego też niech każdy członek naszego narodu, każdy obywatel wsi lub miasta wie, że nastąpiła chwila wyteżonej pracy“.

Uniwersał nawołuje do zorganizowania ludu ukraińskiego, nawiązania stosunków z narodowościami zamieszkającymi na Ukrainie, które zapewne zechcą współdziałać z Ukraińcami.

„Gdy skończymy prace organizacyjne, zwołamy przedstawicieli wszystkich narodowości, zamieszkających na Ukrainie i opracujemy prawa dla niej“.

Pozatem uniwersał nakłada podatek na ludność Ukrainy na potrzeby organizacyjne.

„Dowiedź, narodzie ukraiński, że możesz dumnie i godnie stanąć obok każdego zorganizowanego, samowładnego narodu, jako równy każdemu“.

Ogłoszenie uniwersału na Zjeździe wojskowym, oraz publiczne obwieszczenie go ludowi na placu Sofijskim w Kijowie, wywołało entuzjastyczne manifestacje.

Publiczne obwieszczenie połączone było z uroczystym nabożeństwem i olbrzymią demonstracją.“

Ludność Galicji podczas wojny.

Ostatni zeszyt (za lipiec) miesięcznika *Odbudowa kraju*, podaje statystykę obecnej ludności w Galicji, łącznie z obozami uchodźców i jeńców. Spis uskuteczony został w kwietniu 1917 r. przez namiestnictwo dla celów aprowizacyjnych. Jako organa wykonawcze fungowały starostwa i gminy. *Odbudowa kraju* ogłasza po raz pierwszy wyniki tego wojennego spisu ludności wedle powiatów, wstrzymując się od oceny krytycznej i porównania rezultatów ze spisem przedwojennym:

Biała	85.020	Nisko	69.194
Bóbrka	102.984	Nowy Sącz	117.933
Bochnia	109.758	Nowy Targ	88.774
Brody	3.273	Oświęcim	63.503
Brzesko	97.167	Pilzno	48.669
Brzozów	86.649	Podgórze	41.097
Chrzanów	121.440	Przemyśl	153.365
Cieszanów	85.536	Przemyślany	70.450
Dąbrowa	69.557	Przeworsk	58.988
Dobromil	73.326	Radziechów	55.612
Dolina	113.831	Rawa ruska	100.694
Drohobycz	123.471	Rohatyn	97.851
Gorlice	71.311	Ropczyce	75.689
Gródek Jag.	75.272	Rudki	75.208
Grybów	50.620	Rzeszów	148.039
Jarosław	124.624	Sambor	108.288
Jasło	80.659	Sanok	121.494
Jaworów	71.339	Skole	45.249
Kałuż	130.652	Sokal	82.937
Kamionka Str.	60.942	St. Sambor	59.710
Kolbuszowa	69.322	Stryj	86.746
Kraków (okręg)	68.939	Stryżów	55.604
Kraków (m.)	233.000	Tarnobrzeg	76.600
Krosno	65.461	Tarnów	107.633
Lwów (okręg)	105.774	Turka	66.353
Lwów (m.)	216.100	Wadowice	94.050
Limanowa	80.695	Wieliczka	70.629
Lisko	86.302	Zborów	7.000
Łańcut	81.132	Złoczów	91.406
Mielec	77.118	Zółkiew	77.109
Mościska	80.810	Zydaczów	75.834
Myślenice	94.146	Zywiec	120.154

Razem . . . 5,608.083

Już wyszedł

Album Legionów == Polskich ==

Zeszyt I.

Cena 2 korony.

Do nabycia w Administracji „Nowości Ilustrowanych“.